

**Міністерство охорони здоров'я України
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова**

Навчально-науковий інститут психології та ментального здоров'я

Кафедра психіатрії, наркології та психотерапії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Володимир ШКОЛЬНИКОВ
«31» серпня 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

ОК 12 ПРОПЕДЕВТИКА ПСИХІАТРІЇ

**Підготовки другий (магістерський) рівень
галузі знань С Соціальні науки, журналістика,
інформація та міжнародні відносини
спеціальності С4 «Психологія»**

Робоча програма з дисципліни «Пропедевтика психіатрії» складено відповідно до ОПП «Психологія» 2026, підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, освітньої кваліфікації «Магістр психології», професійної кваліфікації «Практичний психолог (соціальна сфера)». 21 с.

«27» серпня 2026

Розробники:

Доцент кафедри психіатрії,
наркології та психотерапії

к.м.н, доц. Наталія РАЦИБОРИНСЬКА-ПОЛЯКОВА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психіатрії, наркології та психотерапії

протокол № 1 від «27» серпня 2026

Завідувач кафедри психіатрії,
наркології та психотерапії

д.мед.н., проф. Софія РИМША

Схвалено Науково-методичною радою Навчально-наукового інституту психології та ментального здоров'я

протокол № 1 від «28» серпня 2026

Голова науково-методичної ради
Навчально-наукового інституту психології
та ментального здоров'я

д.мед.н., проф. Олександр БЕЛОВ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика психіатрії» складена згідно ОПП «Психологія» (2026) другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, спеціальності С4 Психологія відповідно Стандарту вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти, введеного в дію наказом МОН України №564 від 24.04.2019р.

Анотація навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Пропедевтика психіатрії» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, примірного навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 Психологія.

Дисципліна є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Психологія», циклу професійної підготовки магістра психології, розрахована на 5,0 кредити, які здобувачі освіти засвоюють протягом 2 семестру на 1 році навчання.

Основним фокусом програми є отримання знань з дисципліни «Пропедевтика психіатрії», вивчення якої необхідне для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки та успішної професійної діяльності. Предметним напрямком програми є особливості організації системи охорони психічного здоров'я, загальна психопатологія та спеціальна (нозологічна) психіатрія, програма орієнтована на отримання знань про хворобливі зміни психіки, етіологія, патогенез, клініка, лікування, профілактика, експертиза та реабілітація психічно хворих, формування здатності застосовувати набуті знання, уміння, навичок первинної діагностики, лікування, профілактики психічних розладів, психосоціальної реабілітації пацієнтів з психічними розладами, в тому числі обумовлених прийомом психоактивних речовин, необхідних при організації психологічного супроводу окремих контингентів, а також при наданні первинної психологічної допомоги, для вирішення типових задач діяльності психолога в галузі охорони ментального здоров'я на відповідній посаді, сфера застосування яких передбачена визначеними переліками синдромів та симптомів розладів психіки, в тому числі обумовлених прийомом психоактивних речовин, що потребують особливої тактики ведення клієнтів, кризових станів, проведення досліджень тощо.

Робоча програма складена на основі:

освітньо-професійної програми «Психологія» (2026) підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Магістр психології», галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 Психологія у ВНМУ ім. М.І. Пирогова 2026; навчального плану спеціальності С4 «Психологія» на 2026-2027 навч. р.; чинного положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова;

1. Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Пропедевтика психіатрії» призначена для закладів вищої освіти МОЗ України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки - одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

Видами навчальних знань згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота студентів.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Рівень підготовки здобувачів: визначається на підставі результатів тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язанні ситуаційних та клінічно-орієнтованих задач, огляд хворого, клінічні розбори, складання алгоритмів обстеження, лікування та профілактики при певній нозології, проведення диференційної діагностики на підставі визначених симптомів та синдромів у хворого, оцінку результатів обстежень,

функціональних проб тощо.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню у формі іспиту згідно навчального плану для спеціальності С4 Психологія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є хворобливі зміни психіки, етіологія, патогенез, клініка, лікування, профілактика, експертиза та реабілітація психічно хворих.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення обов'язкової дисципліни «Пропедевтика психіатрії» базується на знаннях основних фундаментальних дисциплін та дисциплін професійного спрямування та інтегрується з цими дисциплінами. Дисципліна передбачає інтеграцію викладання з іншими дисциплінами, що вивчають особливості психіки та поведінки, та закладає основи професійного мислення, фахової інтерпретації особливостей розладів психіки та поведінки, які використовуються в психологічній практиці, формування умінь застосовувати знання з психіатрії в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності; закладає основи здорового способу життя та профілактики психічних порушень у процесі життєдіяльності, надає розуміння сучасної стратегії лікування та профілактики розладів психіки та поведінки і формуванню знань для індивідуальних підходів щодо діагностики та лікування психічних порушень в процесі професійної діяльності.

2. Мета та завдання вивчення навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування здатності застосовувати набуті знання, уміння, навички первинної діагностики, лікування, профілактики психічних розладів, психосоціальної реабілітації пацієнтів з психічними розладами, в тому числі обумовлених прийомом психоактивних речовин, необхідних на первинному рівні надання психологічної допомоги, а також для вирішення типових задач діяльності психолога в галузі охорони здоров'я на відповідній посаді, сфера застосування яких передбачена визначеними переліками синдромів та симптомів розладів психіки, в тому числі обумовлених прийомом психоактивних речовин, що потребують особливої тактики ведення клієнтів, невідкладних станів, досліджень, тощо.

2.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика психіатрії» є пропагування методу профілактичного спрямування охорони психічного здоров'я України, що є одним із важливих принципів в організації високоспеціалізованої психіатричної допомоги; підкреслення важливості і необхідності вивчення питань професійної етики і деонтології для формування особистості психолога; розгляд питань професійної орієнтації; розвиток клінічного мислення; активне набуття і закріплення практичних навичок.

2.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна. Згідно ОПП “Психологія” (2026) дисципліна забезпечує набуття студентами наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність - здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти і виконувати свою професійну діяльність з урахуванням та на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК13. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нестандартних ситуацій професійної діяльності.

ЗК14. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК16. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

ЗК17. Здатність забезпечувати конфіденційність особистої інформації.

Спеціальні (СК):

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності для реалізації професійних завдань.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах, створювати та залучати до роботи мультидисциплінарну команду для реалізації індивідуальної програми реабілітації осіб з інвалідністю (програми психологічного супроводу особи).

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК11. Здатність застосовувати у професійній діяльності вітчизняну законодавчу базу з питань надання соціальних, психологічних, реабілітаційних послуг.

СК14. Здатність виявляти психологічні проблеми осіб різних вікових та соціальних груп, представників вразливих верств населення та осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах.

СК18. Здатність виявляти проблеми міжвідомчого характеру та розробляти способи їх подолання, встановлювати контакти та взаємодіяти з установами та закладами сфери охорони здоров'я, соціального захисту, охорони правопорядку, навчальними закладами та іншими заінтересованими сторонами.

СК20. Здатність перенаправляти осіб, які звертаються за психологічною допомогою, за потребою до відповідного профільного фахівця, або установи (закладу).

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР12. Аналізувати, розуміти і дотримуватись положень та вимог законодавства, нормативно-правових актів, інших нормативно-правових актів у сфері надання соціальних, психологічних та реабілітаційних послуг.

ПР14. Визначати психологічні проблеми і надавати психологічну допомогу з урахуванням вікових, гендерних, культуральних, особистісних та інших індивідуальних особливостей осіб, які звертаються за психологічною допомогою.

ПР15. Розробляти індивідуальну програму реабілітації осіб з інвалідністю (програму психологічного супроводу особи) і оцінювати ефективність її виконання.

ПР16. Створювати та залучати до роботи мультидисциплінарну команду.

ПР17. Взаємодіяти з установами, закладами та іншими суб'єктами соціальної роботи та заінтересованими сторонами при наданні психологічної допомоги, вести необхідну документацію та службове листування.

Результати навчання для дисципліни:

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

Знати:

- етіологічні та патогенетичні механізми розладів психіки та поведінки;
- класифікацію найбільш поширених психічних захворювань;
- клінічні особливості перебігу найбільш поширених психічних захворювань;
- ускладнення при найбільш поширених розладах психіки та поведінки;
- принципи діагностики найбільш поширених розладів психіки та поведінки;
- алгоритм лікування та профілактики найбільш поширених психічних захворювань.

Вміти:

- класифікувати та аналізувати типову клінічну картину розладів психіки та поведінки;
- здійснювати оцінку прогнозу перебігу розладів психіки та поведінки;
- організовувати менеджмент клієнта з розладами психіки та поведінки;
- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами фахівця в сфері охорони психічного здоров'я та принципами фахової субординації у психіатрії;
- вести документацію щодо психіатричних випадків.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Програма вивчення дисципліни структурована 1 модуль, до складу якого входять 2 змістових модулі.

На вивчення навчальної дисципліни за денною формою навчання відводиться 150 годин - 5,0 кредити ЄКТС

Опис навчального плану з обов'язкової дисципліни

Структура навчальної дисципліни «Пропедевтика психіатрії»	Форма навчання	Кількість годин				Рік навчання	Вид контролю
		Всього годин/ кредитів ECTS	Аудиторних		СРС		
			Лекцій	Практичних			
Модуль 1 «Пропедевтика психіатрії» Змістових модулі 2	денна	150 годин/	14	62	74	1	Іспит
	заочна	5,0 кредити	8	14	128		

Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.

Денна форма: Аудиторне навантаження становить 50,7%, СРС - 49,3 %.

Заочна форма: Аудиторне навантаження становить 14,7%, СРС - 85,3 %.

Модуль 1. Пропедевтика психіатрії

Змістовий модуль 1. Загальні питання психіатрії, та загальна психопатологія.

Тема 1. Предмет та завдання пропедевтики психіатрії, історія розвитку, організація допомоги хворим із психічними порушеннями.

Тема 2. Порушення психічних функцій: відчуттів та сприйняття, мислення, пам'яті та інтелекту, емоцій та ефektorної сфери, свідомості та самосвідомості.

Тема 3. Класифікація психічних розладів та захворювань. Основні гіпотези патогенезу. Клінічні форми та типи перебігу. Загальні принципи лікування психічних захворювань і розладів, участь питання реабілітації та експертизи хворих з психічними розладами.

Змістовий модуль 2. Спеціальна (нозологічна) психіатрія.

Тема 4. Ендогенні (шизофренія: преморбідні прояви, основні клінічні симптоми, клінічні форми та типи перебігу, лікування, профілактика, експертиза хворих; афективні розлади: класифікація, біполярний афективний розлад, циклотимія, дистимія, вікові особливості перебігу афективних розладів, лікування, прогноз) та ендогенно-органічні (первиннодегенеративні захворювання, психічні розлади судинного генезу, епілепсія) психічні захворювання.

Тема 5. Соматогенні, екзогенні, екзогенно-органічні (психічні порушення в наслідок черепно-мозкових травм та екологічно несприятливих впливів, психічні розлади при інфекційних захворюваннях позамозкової локалізації, психічні розлади при соматичних та ендокринних захворюваннях) розлади.

Тема 6. Психогенії (реактивні психози, психосоматичні (соматоформні) розлади, неврози, невротичний розвиток особистості), розлади особистості та порушення нейропсихічного розвитку (ранній дитячий аутизм, гіперкінетичні розлади у дітей та підлітків).

Тема 7. Психічні та поведінкові розлади внаслідок зловживання алкоголем, наркоманії та токсикоманії, психотичні розлади в наркологічній практиці.

4. Структура навчальної дисципліни

Для денної форми навчання:

Тематика	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
		Лекції	Практичні заняття	СРС
1	2	3	4	5
Модуль 1 «Пропедевтика психіатрії»				
Змістовий модуль 1 «Загальні питання пропедевтики психіатрії, та загальна психопатологія»				
Тема 1. Предмет та завдання пропедевтики психіатрії, історія розвитку, організація допомоги хворим із психічними порушеннями	17	1	6	10
Тема 2. Порушення психічних функцій: відчуттів та сприйняття, мислення, пам'яті та інтелекту, емоцій та ефекторної сфери, свідомості та самосвідомості. СРС (Психічний інфантилізм) СРС (Увага: різновиди, властивості, вікові особливості, розлади та методи дослідження)	24	3	9	12
Тема 3. Класифікація психічних розладів та захворювань. Основні гіпотези патогенезу. Клінічні форми та типи перебігу. Загальні принципи лікування психічних захворювань і розладів, участь питання реабілітації та експертизи хворих з психічними розладами.	23	2	10	12
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	65	6	25	34
Змістовий модуль 2 «Спеціальна (нозологічна) психіатрія»				
Тема 4. Ендогенні (шизофренія: преморбідні прояви, основні клінічні симптоми, клінічні форми та типи перебігу, лікування, профілактика, експертиза хворих; афективні розлади: класифікація, біполярний афективний розлад, циклотимія, дистимія, вікові особливості перебігу афективних розладів, лікування, прогноз) та ендогенно-органічні (первиннодегенеративні захворювання, психічні розлади судинного генезу, епілепсія) психічні захворювання.	28	2	18	8
Тема 5. Соматогенні, екзогенні, екзогенно-органічні (психічні порушення в наслідок черепно-мозкових травм та екологічно несприятливих впливів, психічні розлади при інфекційних захворюваннях позамозкової локалізації, психічні розлади при соматичних та ендокринних захворюваннях) розлади. СРС (Психічні розлади при вагітності, пологах та в післяпологовому періоді. Інтоксикаційні психози.)	17	2	4	11

Тема 6. Психогенії (реактивні психози, психосоматичні (соматоформні) розлади, неврози, невротичний розвиток особистості), розлади особистості та порушення нейропсихічного розвитку (ранній дитячий аутизм, гіперкінетичні розлади у дітей та підлітків). СРС (Психосоматичні розлади.) СРС (Суїцидологія.)	24	2	10	12
Тема 7. Психічні та поведінкові розлади внаслідок зловживання алкоголем, наркоманії та токсикоманії, психотичні розлади в наркологічній практиці. СРС (Особливості стану клієнтів в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння.)	16	2	4	10
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	85	8	36	41
Разом за модуль 1	150	14	62	74
Аудиторне навантаження - 50,7%, СРС - 49,3 %				

Для заочної форми навчання:

6	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
		Лекції	Практичні заняття	СРС
1	2	3	4	5
Модуль 1 « Пропедевтика психіатрії »				
Змістовий модуль 1 «Загальні питання пропедевтики психіатрії, та загальна психопатологія»				
Тема 1. Предмет та завдання пропедевтики психіатрії, історія розвитку, організація допомоги хворим із психічними порушеннями	15,5	2	0,5	13
Тема 2. Порушення психічних функцій: відчуттів та сприйняття, мислення, пам'яті та інтелекту, емоцій та ефекторної сфери, свідомості та самосвідомості. СРС (Психічний інфантилізм) СРС (Увага: різновиди, властивості, вікові особливості, розлади та методи дослідження)	19,5	1	1,5	17
Тема 3. Класифікація психічних розладів та захворювань. Основні гіпотези патогенезу. Клінічні форми та типи перебігу. Загальні принципи лікування психічних захворювань і розладів, участь питання реабілітації та експертизи хворих з психічними розладами.	25	1	2	22
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	60	4	4	52
Змістовий модуль 2 «Спеціальна (нозологічна) психіатрія»				
Тема 4 Ендогенні (шизофренія: преморбідні прояви, основні клінічні симптоми, клінічні форми та типи перебігу, лікування, профілактика, експертиза хворих; афективні розлади: класифікація, біполярний афективний розлад, циклотимія, дистимія, вікові особливості перебігу афективних розладів, лікування, прогноз) та ендогенно-органічні (первиннодегенеративні захворювання, психічні розлади судинного генезу, епілепсія) психічні захворювання.	17	1	4	12

Тема 5. Соматогенні, екзогенні, екзогенно-органічні (психічні порушення в наслідок черепно-мозкових травм та екологічно несприятливих впливів, психічні розлади при інфекційних захворюваннях позамозкової локалізації, психічні розлади при соматичних та ендокринних захворюваннях) розлади. СРС (Психічні розлади при вагітності, пологах та в післяпологовому періоді. Інтоксикаційні психози.)	24	1	2	21
Тема 6. Психогенії (реактивні психози, психосоматичні (соматоформні) розлади, неврози, невротичний розвиток особистості), розлади особистості та порушення нейропсихічного розвитку (ранній дитячий аутизм, гіперкінетичні розлади у дітей та підлітків). СРС (Психосоматичні розлади.) СРС (Суїцидологія.)	26	2	2	22
Тема 7. Психічні та поведінкові розлади внаслідок зловживання алкоголем, наркоманії та токсикоманії, психотичні розлади в наркологічній практиці. СРС (Особливості стану клієнтів в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння.)	23		2	21
Разом за змістовим модулем 2	90	4	10	76
Разом за модуль 1	150	8	14	128
Аудиторне навантаження - 14,7%, СРС - 85,3 %				

5. Теми лекцій

Для денної форми навчання

№ п/п	Тема лекції	К-ть годин
1	Предмет і задачі пропедевтики психіатрії. Розлади когнітивних функцій. Олігофренії та затримка розвитку. Деменції.	2
2	Патологія емоційно-вольової сфери, свідомості та самосвідомості.	2
3	Основні принципи терапії психічних розладів, профілактики та реабілітації. Особливості етіології, патогенезу та перебігу психічних розладів. Загальні принципи лікування психічних захворювань і розладів, участь питання реабілітації та експертизи хворих з психічними розладами	2
4	Класифікація ендогенних та ендогенно-органічних психічних розладів та захворювань. Основні гіпотези патогенезу. Клінічні форми та типи перебігу.	2
5	Екзогенії, основні гіпотези патогенезу, клінічні форми та типи перебігу.	2
6	Психогенії, розлади особистості та порушення психологічного розвитку.	2
7	Розлади психіки та поведінки внаслідок зловживання психоактивними речовинами.	2
	Всього	14

Для заочної форми навчання

№ п/п	Тема лекції	К-ть годин
1	Предмет і задачі пропедевтики психіатрії. Розлади когнітивних функцій. Олігофренії та затримка розвитку. Деменції. Патологія емоційно-вольової сфери, свідомості та самосвідомості.	2
2	Основні принципи терапії психічних розладів, профілактики та реабілітації. Особливості етіології, патогенезу та перебігу психічних розладів. Участь клінічного психолога участь в реабілітації та експертизі хворих з психічними розладами	2
3	Класифікація ендогенних та ендогенно-органічних психічних розладів та захворювань. Основні гіпотези патогенезу. Клінічні форми та типи перебігу.	2
4	Психогенії, розлади особистості та порушення психологічного розвитку.	2
	Разом	8

6. Теми практичних занять

Для денної форми навчання

№ п/п	Тема заняття	К-ть годин
1.	Організація психіатричної допомоги. Порушення відчуттів та сприйняття,	4
2.	Порушення мислення, пам'яті, інтелекту.	4
3.	Розлади емоційно-вольової сфери,	4
4.	Порушення свідомості та самосвідомості	4
5.	Загальні психопатологічні синдроми.	4
6.	Класифікація психічних розладів та захворювань. Основні гіпотези патогенезу. Клінічні форми та типи перебігу.	4
7.	Загальні принципи лікування психічних захворювань і розладів, участь психолога в реабілітації хворих з психічними розладами.	2
8.	Ендогенні психічні захворювання. Шизофренія: преморбідні прояви, основні клінічні симптоми	2
9.	Шизофренія: клінічні форми та типи перебігу, участь психолога в профілактиці та реабілітації пацієнтів.	2
10.	Афективні розлади: класифікація, особливості клінічних проявів, перебіг, дистимія.	2
11.	Біполярний афективний розлад, циклотимія.	2
12.	Депресії: класифікація, особливості перебігу, клінічні типи.	2
13.	Вікові особливості перебігу афективних розладів.	2
14.	Ендогенно-органічні психічні захворювання: первиннодегенеративні захворювання, психічні розлади судинного генезу.	2
15.	Ендогенно-органічні психічні захворювання: цереброваскулярна патологія.	2
16.	Епілепсія: основні симптоми, клінічна характеристика пароксизму, класифікація епілепсії, епілептичні психози, лікування, невідкладна допомога при епістатусі.	2
17.	Екзогенні психічні розлади: психічні порушення в наслідок черепно-мозкових травм та екологічно несприятливих впливів,	2
18.	Соматогенні психічні розлади: психічні розлади при інфекційних захворюваннях позамозкової локалізації, психічні розлади при соматичних та ендокринних захворюваннях.	2
19.	Психогенні розлади: реактивні психози, відповідь на травму, ПТСР, реакція горя.	2
20.	Психогенні розлади: неврози, невротичний розвиток особистості.	2
21.	Психогенні розлади: психосоматичні (соматоформні) розлади	2
22.	Розлади особистості: етіологія та патогенез, клінічні форми психопатій, лікувально-корекційні та соціально-реабілітаційні заходи.	2
23.	Ранній дитячий аутизм, гіперкінетичні розлади у дітей та підлітків.	2
24.	Психічні та поведінкові розлади внаслідок зловживання алкоголем,	2
25.	Наркоманії та токсикоманії, психотичні розлади в наркологічній практиці.	2
	Разом	62

Для заочної форми навчання

№ п/п	Тема заняття	К-ть годин
1	Порушення когнітивних функцій, емоційно-вольової сфери, свідомості та самосвідомості.	2
2.	Загальні психопатологічні синдроми. Організація психіатричної допомоги	2
3	Ендогенні психічні захворювання. Шизофренія: преморбідні прояви, основні	2

	клінічні симптоми, клінічні форми та типи перебігу, лікування, профілактика, експертиза хворих. Афективні розлади: класифікація, біполярний афективний розлад, циклотимія, дистимія, вікові особливості перебігу афективних розладів, лікування, прогноз.	
4	Ендогенно-органічні психічні захворювання: первиннодегенеративні захворювання, психічні розлади судинного генезу. Епілепсія: основні симптоми, клінічна характеристика пароксизму, класифікація епілепсії, епілептичні психози, лікування, невідкладна допомога при епістатусі.	2
5	Соматогенні, екзогенні, екзогенно-органічні (психічні порушення в наслідок черепно-мозкових травм та екологічно несприятливих впливів, психічні розлади при інфекційних захворюваннях позамозкової локалізації, психічні розлади при соматичних та ендокринних захворюваннях) розлади.	2
6	Психогенні розлади, реактивні психози, психосоматичні (соматоформні) розлади, неврози, невротичний розвиток особистості. Розлади особистості: етіологія та патогенез, клінічні форми психопатій, лікувально-корекційні та соціально-реабілітаційні заходи. Ранній дитячий аутизм, гіперкінетичні розлади у дітей та підлітків.	2
7	Психічні та поведінкові розлади внаслідок зловживання алкоголем, наркоманії та токсикоманії, психотичні розлади в наркологічній практиці.	2
	Разом	14

7. Теми лабораторних занять
Лабораторні заняття не передбачені програмою

8. Самостійна робота

Для денної форми навчання

№п/п	Тема	Кіль-ть год.	
		денна	заочна
1.	Підготовка до практичних занять. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	68	122
Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять.			
2.	Увага: різновиди, властивості, вікові особливості, розлади та методи дослідження	1	1
3.	Психічний інфантилізм	1	1
4.	Психічні розлади при вагітності, пологах та в післяпологовому періоді. Інтоксикаційні психози.	1	1
5.	Психосоматичні розлади.	1	1
6.	Суїцидологія.	1	1
7.	Особливості стану клієнтів в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння.	1	1
Разом		74	128

9. Індивідуальні завдання

Підготовка доповідей до участі у засіданнях СНГ, студентських наукових конференціях, написання наукових статей та тез за результатами наукового практичного дослідження або огляду наукових джерел з певної наукової або практичної проблеми, підготовка та участь у вузівському та Всеукраїнському етапах олімпіади з дисципліни, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, підготовка мультимедійних презентацій за обраними темами тощо.

Основні напрямки для науково-дослідницької роботи здобувача освіти:

1. Психологічна допомога при кризових станах.
2. Біопсихосоціальна модель у сучасній психіатрії.
3. Мультидисциплінарний підхід у сфері психічного здоров'я.

4. Етичні та правові аспекти психологічної та психіатричної допомоги.
5. Психічні розлади у військовослужбовців і ветеранів.
6. Психічні наслідки бойових дій та надзвичайних ситуацій.
7. Коморбідність психічних і соматичних розладів.
8. Психічні розлади дитячого та підліткового віку.

10. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студентів включає теоретичну підготовку до практичних занять, опанування практичними навичками під час аудиторних занять відповідно до теми та практичній меті заняття, самостійне здобуття знань по темам, які не входять до плану аудиторних занять, аналіз та узагальнення інформації при підготовці до підсумкових занять з модулів дисципліни та підсумкового контролю з дисципліни.

11. Форма і методи навчання

Форма навчання: очна (денна) та заочна. В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти встановлюється згідно рішень органів виконавчої влади, військової адміністрації та Вінницького національного медичного університету для створення безпечного освітнього середовища.

Традиційні методи навчання: словесні; наочні; практичні.

Словесні: Методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, частково-пошуковий або евристичний метод, дослідницький метод.

Методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності: індуктивні і дедуктивні методи навчання, методи стимулювання і мотивації навчання.

Методи контролю як методи навчання (контролю з боку викладача, самоконтролю, взаємоконтролю, самокорекції, взаємокорекції).

Наочні: ілюстрування - це різноманітні картини, схеми, таблиці. Також використовується демонстрування, що характеризується рухливістю засобу показу. А саме: навчальні кінофільми та їх фрагменти, навчальні телепередачі та комп'ютерний показ. Комп'ютер дає змогу студентам, не виходячи із аудиторії бути присутніми на іноземних лекціях видатних учених, педагогів.

Практичні методи навчання використовуються для безпосереднього пізнання дійсності, поглиблення знань, формування вмінь і навичок. З них використовуються: практичні вправи (відпрацювання практичної навички).

12. Методи контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль здійснюється на кожному з практичних занять. Для контролю рекомендується застосовувати такі засоби визначення рівня підготовки студентів: тестові завдання (для контролю теоретичної підготовки студента), розв'язування ситуаційних завдань (для оцінки уміння застосовувати теоретичні знання у конкретних ситуаціях), виконання практичних навичок. Поточний контроль проводиться також шляхом усного опитування та аналізу участі студента у загальній дискусії під час практичних занять.

Знання студента з теми оцінюють традиційною оцінкою (5-ти бальна система) згідно «Положень про організацію навчального процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова».

Підсумковий контроль Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є іспит під час екзаменаційної сесії, який включає усну відповідь на завдання екзаменаційного білету.

Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінювання усної відповіді під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який глибоко і всебічно засвоїв теоретичний матеріал, грамотно і логічно його викладає. Він може вільно оперувати професійною термінологією,

чітко відповідає на нестандартні питання за темою заняття, уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить про опанування рекомендованої літератури та здатність аналізувати вивчений матеріал, а також чітко демонструє значення засвоєних теоретичних знань. Дас повні, розгорнуті відповіді на додаткові запитання викладача.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, грамотно його викладає, не допускає неточностей при відповіді, уміє розкрити тему з позицій її значення та практичного застосування, але при цьому відповіді не виходять за межі підручника, методичних рекомендацій. Відповідає на додаткові запитання викладача.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який знає базові поняття та визначення з вивченої теми, але допускає значні неточності або має труднощі при формулюванні відповіді, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який не знає теоретичних основ теми, допускає грубі помилки при відповіді, не розуміє базових понять та визначень, не може пояснити значення теоретичного матеріалу для практичної діяльності.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який, знає хід та послідовність самостійної навчально-дослідницької роботи для виконання практичного завдання, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок, та вірно з чіткими формулюваннями узагальнень та висновків, застосовує в практичній діяльності.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який допускає неточності при виконанні навчально-дослідної роботи, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при виконанні практичної навички, або вправи, не може продемонструвати повну правильну послідовність практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при виконанні вправи, порушує порядок виконання практичної роботи.

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%).

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який під час тестового контролю допускає не більше 20% помилок (обсяг правильних відповідей 80-89 %).

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який робить помилки не більш, ніж в 40% тестових завдань (обсяг правильних відповідей 60,5-79%).

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60% тестових завдань.

Оцінювання при вирішенні ситуаційних задач

Оцінка «**відмінно**» ставиться студенту, який вільно і правильно вирішує стандартні і нестандартні ситуаційні завдання: вірно визначає проблему та представляє шляхи її вирішення, правильно обґрунтовує свою відповідь, може запропонувати кілька шляхів вирішення проблеми.

Оцінка «**добре**» ставиться студенту, який правильно вирішує типові ситуаційні завдання, при цьому може припускатися несуттєвих помилок і неточностей: проблема виявлена, але не повністю розкрита, можливі незначні помилки у шляхах її вирішення; студент обґрунтовує свою відповідь але не в повній мірі.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який в цілому вирішує проблему, але припускається декількох більш суттєвих помилок при вирішенні ситуаційних задач: проблема виявлена та вирішена частково, виникають складності при обґрунтуванні прийнятого рішення.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який не розуміє суті вказаної проблеми, не може дати правильної відповіді на завдання.

Оцінювання самостійної роботи студента

Самостійну роботу студентів оцінюють під час поточного контролю на аудиторному практичному занятті, адже окремі завдання до самостійної роботи мають бути освоєні студентами як вхідний рівень знань до проведення практичних занять з дисципліни «Психологічна корекція і психопрофілактика».

Оцінювання індивідуальної роботи

Бали за індивідуальну роботу нараховуються лише при успішному її виконанні та захисті.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх обсягу та значимості, але становить не більше 12 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність, або до підсумкової оцінки з дисципліни за участь та перемогу в університетських, всеукраїнських та міжнародних олімпіадах, наукових конференціях, при наявності друкованих робіт (шкала нарахування балів за індивідуальну роботу представлена в п. 14).

Критерії кінцевого оцінювання знань (іспит)

До іспиту з «Пропедевтика психіатрії» здобувачі допускаються за умови відсутності академічної заборгованості: середній бал поточних оцінок не менше 3,0 (72 бали за 120-бальною шкалою), всі пропущені практичні заняття відпрацьовані на позитивну оцінку («3» і більше), всі пропущені лекції відпрацьовані. В іншому випадку здобувач повинен підвищити середній бал, відпрацювавши незадовільні оцінки та відпрацювати пропущені заняття.

Оцінювання усної частини іспиту відбувається за 4-бальною шкалою:

«5» - здобувач повністю розкриває зміст матеріалу в обсязі, передбаченому програмою, а також володіє інформацією, представленою в додатковій літературі, подає матеріал грамотною мовою в певній логічній послідовності, вірно використовує психологічну термінологію, відповідає самостійно без навідних та додаткових запитань;

«4» - здобувач демонструє ґрунтовні знання і добре розуміння матеріалу з екзаменаційних питань, але припускається негрубих помилок або неточностей загального характеру, вірно відповідає на всі додаткові запитання;

«3» - здобувач неповно і непослідовно викладає матеріал, демонструє знання основних положень дисципліни, проте не називає всі основні поняття вікової психології, припускається помилок в трактуванні основних психологічних термінів, які лише частково виправляє після навідних і додаткових запитань екзаменатора;

«2» - здобувач отримує, якщо він не розкрив основний зміст екзаменаційних питань, виявлено незнання та/або нерозуміння студентом більшої частини навчального матеріалу, допущені грубі помилки не виправляє навіть після кількох навідних запитань екзаменатора.

Перелік контрольних питань з дисципліни для самоконтролю

1. Предмет пропедевтики психіатрії.
2. Завдання пропедевтики психіатрії.
3. Основні етапи розвитку психіатрії.
4. Досягнення вітчизняних вчених.
5. Структура психіатричної та наркологічної допомоги, психіатричної лікарні і диспансеру.
6. Принципи догляду за психічно хворими.
7. Основні фактори етіології психічних розладів.
8. Основні патогенетичні механізми психічної патології.
9. Правові принципи психіатричної допомоги. Сучасна концепція охорони психічного здоров'я в Україні.
10. Роль психолога в наданні допомоги особам із симптоматичними психічними порушеннями.
11. Перша і невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, основні покази до примусової госпіталізації.
12. Амбулаторне лікування хворих із різними захворюваннями, підтримуюча терапія, особливості її організації, її значення для охорони здоров'я.

13. Проблеми реадптації і реабілітації психічно хворих.
14. Методика клініко-психопатологічного дослідження.
15. Метод психоаналізу та психодинамічного спостереження.
16. Особливості психіатричної документації.
17. Значення параклінічних методів у психіатричній діагностиці.
18. Поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання.
19. Синдромологічна та нозологічна класифікація психічної патології.
20. Характеристика реєстрів психічних розладів.
21. Принципи та методи лікування психічних захворювань та розладів.
22. Принципи та методи соціально-трудоної реабілітації психічно хворих та профілактики психічних захворювань.
23. Принципи та методи трудової, військової та судово-психіатричної експертизи.
24. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів відчуття, сприйняття та уявлень.
25. Класифікація та визначення порушень відчуттів: гіперестезії, гіпестезії, анестезії, сенестопатії.
26. Класифікація та визначення порушень сприйняття: ілюзії, психосенсорні розлади, галюцинації.
27. Вікові особливості розладів відчуття, сприйняття та уявлень.
28. Способи виявлення розладів відчуття, сприйняття та уявлень.
29. Класифікація та визначення порушень пам'яті.
30. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів пам'яті.
31. Способи виявлення розладів пам'яті.
32. Класифікація та визначення порушень мислення та інтелекту.
33. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів мислення та інтелекту.
34. Способи виявлення розладів мислення та інтелекту.
35. Класифікація та визначення порушень емоцій.
36. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів емоцій.
37. Способи виявлення розладів емоцій.
38. Класифікація та визначення порушень ефektorної сфери.
39. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів ефektorної сфери.
40. Способи виявлення розладів ефektorної сфери.
41. Вікові особливості ефektorних порушень.
42. Синдроми виключення та потьмарення свідомості.
43. Особливості догляду, спостереження, транспортування хворих із порушенням свідомості.
44. Методи визначення стану свідомості та його порушень.
45. Межові непсихотичні синдроми: астеничний, невротичні (неврастенічний, obsесивно-фобічний, дисморфобічний, істеричний), депресивні, іпохондричні, соматоформні.
46. Психотичні синдроми: депресивні та маніакальні з психотичними симптомами, параноїдні, паранойяльні, дисморфоманічні, кататонічні, гебефренічні, деліріозні, онейроїдні, аментивні, сутінкового стану свідомості, галюцинозу.
47. Дефектно-органічні синдроми: психоорганічний, Корсаківський амнестичний, розумової відсталості, деменції, психічного маразму.
48. Основні психопатологічні синдроми дитячого віку: дитячого аутизму, гіпердинамічний, дитячих патологічних страхів, нервової анорексії, інфантилізму.
49. Значення діагностики психопатологічного синдрому для вибору методу невідкладної терапії та наступного обстеження хворого.
50. Основні клінічні форми соматогенних психозів.
51. Психічні розлади при вагітності, у післяпологовому та лактаційному періодах.
52. Психічні розлади при пухлинах головного мозку.
53. Психічні розлади при пухлинах поза мозкової локалізації.
54. Особливості психічних розладів при ендокринних захворюваннях.
55. Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики психічних розладів при ендокринних та соматичних захворюваннях.
56. Класифікація психічних порушень при гострих і хронічних інфекціях.
57. Особливості психічних порушень при сифілісі мозку, прогресивному паралічі.
58. Психічні розлади у ВІЛ-інфікованих.

59. Принципи лікування психічних розладів при гострих і хронічних інфекціях.
60. Психічні порушення у гострому періоді черепно-мозкової травми, їх лікування та профілактика.
61. Психічні порушення у пізньому періоді черепно-мозкової травми.
62. Резидуально-органічні наслідки черепно-мозкових травм.
63. Пізні травматичні психози, їх диференційна діагностика та лікування.
64. Клінічні особливості психічних розладів при гострих отруєннях атропіном, акрихіном, камфорою.
65. Клінічні особливості психічних розладів при гострих отруєннях препаратами бром, стероїдними гормонами, психотропними препаратами.
66. Клінічні особливості психічних розладів при гострих і хронічних інтоксикаціях чадним газом, речовинами, що містять фосфор, ртуть, миш'як, свинець, тетраетил свинець, нафтопродукти.
67. Клінічні особливості психічних розладів при гострих і хронічних інтоксикаціях хлорофосом, антифризом, нітратами, дефоліантами.
68. Особливості психічних порушень, які викликані екологічно несприятливими факторами.
69. Профілактика та лікування психічних порушень у разі промислових, побутових, лікарських інтоксикацій і внаслідок екологічно несприятливих впливів.
70. Гостра і хронічна променева хвороба, її психоневрологічні прояви.
71. Пострадіаційні психічні розлади: реактивні та органічні.
72. Особливості терапії, соціальної реабілітації та експертизи пострадіаційних захворювань.
73. Поняття психоактивних речовин, феноменів вживання та залежності.
74. Поняття великого наркоманічного синдрому.
75. Особливості і перебіг наркологічних захворювань по фазах.
76. Вплив алкоголю на вищу нервову діяльність людини.
77. Просте алкогольне сп'яніння, його ступені, індивідуальні особливості, діагностика, надання медичної допомоги при гострих алкогольних отруєннях.
78. Патологічне алкогольне сп'яніння, діагностика, судово-психіатрична експертиза.
79. Алкоголізм, його критерії, наркоманічний синдром при алкоголізмі.
80. Діагностика алкогольного абстинентного синдрому, медична допомога.
81. Стадії алкоголізму, особливості деградації особистості.
82. Гострі металкольні психози: діагностика початкових проявів, попередження подальшого розвитку, лікування.
83. Затяжні металкольні психози.
84. Алкогольні енцефалопатії.
85. Принципи лікування алкогольних психозів.
86. Організація наркологічної допомоги.
87. Методи лікування алкоголізму.
88. Профілактика алкоголізму та його рецидивів.
89. Медичний, соціальний і правовий критерії віднесення речовини до наркотичних.
90. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання опіатів.
91. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання канабіоїдів.
92. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання седативних та снодійних препаратів.
93. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання кокаїну та інших психостимуляторів.
94. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання галюциногенів.
95. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання легких розчинників.
96. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання нікотину.
97. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання кофеїн-вмісних продуктів.
98. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок одночасного вживання декількох наркотичних речовин та використання інших психоактивних речовин.
99. Вікові особливості наркоманій і токсикоманій.
100. Поняття психогенного розладу.
101. Етіологічні та патогенетичні фактори психогенних розладів.
102. Класифікація психогеній.

103. Визначення понять емоційно-стресова, адаптаційна реакції, неврози.
104. Клінічна картина неврастенії.
105. Класифікація та клінічна картина тривожних розладів.
106. Клінічна картина obsесивно-компульсивного розладу.
107. Клінічна картина дисоціативних розладів.
108. Депресивні невротичні розлади.
109. Моносимптомні неврози.
110. Класифікація, клінічна картина та лікування соматоформних розладів.
111. Лікування та профілактика неврозів.
112. Реактивні психози: загальні клінічні ознаки, критерії Ясперса.
113. Гострі реактивні психози.
114. Затяжні реактивні психози.
115. Терапія реактивних психозів.
116. Експертиза, профілактика, реабілітація при реактивних психозах.
117. Визначення поняття посттравматичного стресового розладу (ПТСР).
118. Клінічні особливості ПТСР.
119. Профілактика та лікування ПТСР.
120. Визначення поняття шизофренії.
121. Причини шизофренії.
122. Основні ознаки шизофренії.
123. Основні клінічні форми шизофренії.
124. Типи перебігу шизофренії.
125. Кінцевий стан шизофренії. Поняття про ремісію та дефект.
126. Принципи терапії шизофренії.
127. Клінічна картина біполярного афективного розладу. Циклотимія.
128. Масковані депресії.
129. Особливості афективних розладів у осіб різного віку.
130. Принципи терапії хворих на афективні розлади.
131. Суїцидальна поведінка при психічних захворюваннях та у психічно здорових осіб.
132. Антисуїцидальна терапія. Психопрофілактика суїцидальної поведінки.
133. Первинна (генуїнна) та вторинна (симптоматична) епілепсія. Пароксизм, його клінічна характеристика.
134. Класифікація пароксизмальних проявів. Тоніко-клонічний судомний напад, допомога хворому.
135. Епілептичний статус і лікувальні заходи щодо виведення хворого з цього стану.
136. Принципи терапії хворих на епілепсію.
137. Розлади особистості та поведінки у дорослих, фактори, що сприяють їх розвитку.
138. Причини розумової відсталості (РВ) та класифікація за етіологічними ознаками. Принципи терапії, корекції, експертизи, реабілітації при РВ. Організація навчально-виховного та трудового процесу при РВ.
139. Клінічні форми розумової відсталості. Сомато-неврологічні прояви розумової відсталості.
140. Принципи терапії, корекції, експертизи, реабілітації при розумовій відсталості.
141. Психофізичний інфантизм. Межова розумова відсталість.
142. Клінічні варіанти розладів особистості та акцентуацій характеру. Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики розладів особистості та поведінки у дорослих.
143. Визначення понять ранній дитячий та атиповий аутизм. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування. Принципи корекції та реабілітації.
144. Гіперкінетичні розлади у дітей та підлітків. Розлади соціальної поведінки. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Принципи психолого-педагогічної корекції, соціальної реабілітації.

13. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю засвоєння дисципліни у вигляді іспиту після вивчення дисципліни в II-му семестрі I-го року навчання для денної та заочної форми.

14. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти.

Нарахування балів за дисципліну проводять згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова шляхом конвертації середньої арифметичної оцінки поточної успішності здобувача освіти за універсальною 200-бальною шкалою. До нарахованих балів за поточну успішність додаються індивідуальні бали (за умови їх зарахування на підставі успішного виконання індивідуальних завдань).

Нарахування балів за дисципліну проводять згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова. Складовими оцінки за дисципліну є конвертоване у бали середнє арифметичне поточної успішності за універсальною 120-бальною шкалою (від 72 до 120 балів), бали за підсумковий контроль (від 50 до 80 балів) та індивідуальної роботи студента (від 6 до 12 балів).

Мінімальний (позитивний) бал, отриманий здобувачем вищої освіти в цілому за екзамен, становить **50. Максимальна сума балів - 80.**

Бали за екзамен відповідають такій шкалі оцінок:

оцінка «3» - 50-60 балів

оцінка «4» - 61-70 балів

оцінка «5» - 71-80 балів

Бали за поточну успішність, підсумковий контроль та традиційну оцінку викладачі вносять у відомість деканату. Отримані бали (сума балів поточної успішності та підсумкового контролю) відповідають фіксованій шкалі оцінок:

оцінка «5» - 180-200 балів

оцінка «4» - 160-179 балів

оцінка «3» - 122-159 бали.

Найбільш доцільним слід вважати такий підхід додавання індивідуальних балів з дисципліни:

- **10 балів** - за призові місця на всеукраїнських олімпіадах з дисципліни та всеукраїнських і міжнародних (закордонних) наукових конференціях з наявністю друкованої роботи.

- **9 балів** - за призові місця в університетських олімпіадах і наукових конференціях з наявністю друкованої роботи.

- **8 балів** - за участь (якщо ЗО брав участь, але не посів призове місце) у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни та всеукраїнських і міжнародних (закордонних) наукових конференціях з наявністю друкованої роботи.

- **6-7 балів** - за участь (якщо ЗО брав участь, але не посів призового місця) в університетській олімпіаді, науковій конференції з наявністю друкованої роботи.

- **4-5 балів** - за участь у роботі клінічних кафедр (чергування з викладачами, участь у науково-дослідній роботі кафедр в позанавчальний час)

- **1-3 балів** - за виготовлення на кафедрах препаратів, схем, таблиць та відеофільмів - з урахуванням важливості виконаної роботи.

Максимальна кількість балів , яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, - 200 балів.

Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

Бали за підсумковий контроль та поточну успішність студентів деканат вносить у програму Контингент і ранжує їх. Ранжування проводять на підставі отриманих балів за дисципліну згідно національної шкали та шкали ЄКТС (див. Положення про організацію освітнього процесу).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, деференційованого	для заліку

діяльності		заліку курсового	
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-120,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Методичне забезпечення дисципліни

1. Презентації лекцій, аудіо-лекції.
2. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів при підготовці до практичних занять.
3. Методичні рекомендації для самостійної поза аудиторної роботи студентів.
4. Перелік питань до підсумкового контролю дисципліни.
5. Тести для контролю засвоєння тем практичних занять.
6. Ситуаційні практично-орієнтовані задачі для студентів та клінічно-орієнтовані завдання.
7. Навчальні посібники, підручники, робочі зошити, тощо.

16. Рекомендована література

Основна

1. Блек Д.В., Андреасен Н.К. Вступ до психіатрії. 7-е вид. - К.: Медицина, 2024. - 615 с.
2. Огоренко В.В., Шорніков А.В., Тимофєєв Р.М. Психіатрія: інтенсивний курс. - К.: Медицина, 2025. - 303 с.
3. Ліб К. та ін. Психіатрія та психотерапія: інтенсивний курс. 10-е вид. - К.: Медицина, 2025. - 623 с.
4. Герасименко Л.О., Скрипніков А.М., Ісаков Р.І. Психогенні психічні розлади: навчально-методичний посібник. - К.: Медицина, 2021. - 208 с.
5. Міщенко Т.С., Підкоритова В.С. Сучасна діагностика і лікування в неврології та психіатрії: довідник лікаря. - К.: Доктор-Медіа, 2015. - 624 с.
6. Напрєєнко О., Сонник Г. Психіатрія і наркологія: підручник для мед. ВНЗ III—IV р.а. - К.: Медицина, 2015. - 422 с.
7. Погорєлов І.І. Психіатрія і наркологія: підручник / І.І. Погорєлов, О.Д. Манаєнкова. - 3-є вид., випр. - К.: ВСВ «Медицина», 2023. - 319 с.
8. Пріб Г.А. Соціальна психіатрія і наркологія : навч. посіб. / Г.А. Пріб. - К.: ІПК ДСЗУ, 2016. - 255 с.
9. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці: навчальний посібник / Г.М. Кожина, Н.О. Марута, Л.М. Юр'єва. К.: ВСВ «Медицина», 2019. - 344 с.
10. Психіатрія і наркологія: підручник / Г.Т. Сонник, О.К. Напрєєнко, А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Н.Ю. Напрєєнко; за ред. О.К. Напрєєнка. 3-є вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2017. 424 с.
11. Римша С.В., Рациборинська-Полякова Н.В. Морфо-функціональна та біохімічна природа розладів психіки та поведінки (частина 1): навчальний посібник. - Львів: видавець ФОП Марченко Т.В., 2021.- 212с.
12. Римша С.В., Рациборинська-Полякова Н.В. Пропедевтика психіатрії з основами загальної психології, патопсихології та психопатології: навчальний посібник. - Львів: видавець ФОП Марченко Т.В., 2020.- 520с.
13. Самардакова Г.О. Психіатрія та наркологія: робочий зошит для самостійної роботи студентів стоматологічного факультету// Самардакова Г.О., Зеленська К.О. - Харків, 2019. - 196 с.

Допоміжна

1. Стівенс Л., Роден І. Психіатрія: текст і кольорові ілюстрації. 3-є вид. - К.: Медицина, 2025. - 134 с.
2. Кожина Г.М., Марута Н.О., Юр'єва Л.М. та ін. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці. 2-е вид. - К.: Медицина, 2023. - 344 с.
3. Погорєлов І.І., Манаєнкова О.Д. Психіатрія і наркологія. 3-є вид. - К.: Медицина, 2023. - 319 с.
4. Вітенко І.С., Спіріна І.Д.. Психіатричні та психічні аспекти судово-медичної експертизи. -

Дніпропетровськ.: АРТ-ПРЕС, 2015.

5. Горго Ю.П., Чайченко Г.М., Маліков М.В. Прикладна психофізіологія людини: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - Запоріжжя: 2015. 193 с.

6. Рациборинська-Полякова Н.В. Система спеціалізованої медикопсихосоціальної допомоги як механізм та засіб ресоціалізації учасників бойових дій./рекомендовано до друку Вченою Радою ВНМУ ім.М.І.Пирогова протокол №10 від 30.05.2019р., 232 с

7. Спіріна І.Д., Леонов С.Ф. Медико-соціальні аспекти залежності від психоактивних речовин. - Дніпропетровськ, 2015.

8. Хаустова О.О. Лікування резистентної депресії: сучасний стан проблеми та перспективні терапевтичні тенденції//Архів психіатрії. - 2017. - Т.23, №1. - с.11-22.

9. Чабан О.С., Хаустова О.О. Практична психосоматика: депресія. Навчальний посібник. Вид. друге, випр. і доп. - Київ: Медкнига, 2021. - 216 с.

10. Юр'єва Л.М. Психіатрія, наркологія: навчальний посібник. - Львів: видавець ФОП Марченко Т.В., 2020. - 180 с.

11. Чугунов В.В. Оцінка результатів лабораторного дослідження в психіатрії та наркології: навчальний посібник для студентів медичних факультетів 4-го курсу спеціальності 224 «Технології медичної діагностики та лікування»/ В.В. Чугунов, В.Л. Підлубний. - Запоріжжя: [ЗДМУ], 2020. - 190 с.

12. Белов, О. О., & Рациборинська-Полякова, Н. В. (2026). Особливості копінг-поведінки студентської молоді з ігровою залежністю: клініко-психологічні закономірності і перспективні шляхи корекції проблемного гемблінгу. Перспективи та інновації науки, (4(62)), 3304-3315. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-4\(62\)-3304-3315](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-4(62)-3304-3315)

13. Шулякова, М. І., & Рациборинська-Полякова, Н. В. (2024). Вплив хронічного стресу на організм людини та роль психоедукації у редукції його психічних проявів. Психосоматична медицина і загальна практика, 9(1). <https://doi.org/10.26766/pmgp.v9i1.490>

14. Sartorius N. (2026). The Future of Psychiatry: the next 25 years. International review of psychiatry (Abingdon, England), 38(1-3), 135–138. <https://doi.org/10.1080/09540261.2025.2601313>

15. Deenik, J., Vermeulen, J. M., Teasdale, S. B., Schuch, F. B., Marx, W., Perry, B., Diez, G. G., Castellanos, N., Elshazly, M., Gatera, G., Waugh, M., Hepsomali, P., Bueno-Antequera, J., Borrueco Sánchez, J., Lopez Moral, A., López-Sánchez, C., Oviedo Caro, M. A., Dejonge, M., Noortman, C., van Schothorst, M., ... Firth, J. (2025). Lifestyle psychiatry: a conceptual framework for application in mental healthcare and support. BMJ mental health, 28(1), e301980. <https://doi.org/10.1136/bmjment-2025-301980>

16. Kambar, T., Tariq, S., Shahzad, S., Sultan, H. S., Siddiqui, A. N., Shah, F. A., Khanani, H., Khan, A., Shah, H. H., Rauf, S. A., Zuberi, M. A. W., Waseem, R., Hussain, M. S., & Haque, M. A. (2026). AI in Mental Health: Transforming Diagnosis and Management of Depression and Anxiety. Health science reports, 9(4), e72316. <https://doi.org/10.1002/hsr2.72316>

17. Kious, B. M., Levitt, S., van Veen, S., Buchman, D., Costa, L., Froelich, K., Hoff, P., Lindblad, A., Metselaar, S., Moureau, L., Neitzke, G., Pope, T. M., Schenker, H., Strupp, J., Trachsel, M., & Westermair, A. L. (2026). Addressing 'futility' in psychiatry: a consensus statement. Psychological medicine, 56, e16. <https://doi.org/10.1017/S0033291725102961>

17. Інформаційні ресурси

Електронна адреса сайту університету: <https://www.vnmu.edu.ua/>

Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>

Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>

Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

МОЗ України <https://moz.gov.ua/>

Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>

Інтернет сайт кафедри психіатрії, наркології та психотерапії ВНМУ ім. М.І. Пирогова <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-психіатрії>

Інтернет сайти, рекомендовані кафедрою студентам для пошуку додаткової інформації з психіатрії та наркології:

<https://www.wpanet.org/> World Psychiatric Association

<http://ulae.org.ua/index.php/uk/> Українська протиепілептична ліга

<https://neuronews.com.ua/ua#gsc.tab=0> Нейпонews

<https://cpnp.org/> College of Psychiatric and Neurologic Pharmacists <https://reference.medscape.com/> Alcoholism Guidelines

<https://cpnp.org/> Treatment Guidelines: Substance Use Disorders

<https://www.fda.gov/> Food and Drug Administration